

מדע, טכנולוגיה וחברה

פרופ' אורן הרמן	ראש התוכנית:
בניין כ"ץ 604	מיקום התוכנית:
www.sts-biu.org	כתובת אתר האינטרנט של התוכנית:
oren.harman@gmail.com	דואר אלקטרוני:
03-5317756	טלפונים

מטרות התוכנית

התוכנית למדע, טכנולוגיה וחברה היא תוכנית ייחודית בנוף האקדמי הישראלי. אצלנו היסטוריונים, פילוסופים, סוציולוגים, חוקרי תרבות, משפטנים, ומדענים חוקרים את הממשקים הרבים ואת ההשפעות ההדדיות בין המדע והטכנולוגיה לחברה במובנה הרחב – פילוסופיה, מוסר, חינוך, פוליטיקה, ידע, אומנות. הסטודנטים בתוכנית מגיעים מתחומים שונים ומגוונים: מדעי המחשב, פיזיקה, ביולוגיה, ספרות, היסטוריה, סוציולוגיה, ארכיטקטורה, ארכיאולוגיה, פילוסופיה, ועוד. היצע הקורסים משקף את הרוחב המפרה הזה בצורה נאמנה: פילוסופיה של המדע בעת העתיקה, מדע יהודי נוצרי ומוסלמי בימי הביניים, תולדות הביולוגיה המודרנית, תולדות הפיסיקה המודרנית, הסוציולוגיה של האינטרנט, פרקים נבחרים בתולדות הרפואה, נשים במדע, פוליטיקה ומדיניות ציבורית בעידן הדיגיטלי, מושג ה"קידמה" באבולוציה, היבטים פילוסופיים וחברתיים של הביוטכנולוגיה, דרוויניזם, אלטרואיזם, כימות ואובייקטיביות במדע, אידיאולוגיה ומדע, אומנות ומדע, ידע ומדינה, ועוד. חברי הסגל והסטודנטים שואלים שאלות מגוונות כגון: מהי רציונאליות מדעית, והאם המדע תמיד עומד בסטנדרט? מה משמעות המושג "טבע" ו"טבעי" בעולם הפונה להעצמה אנושית באמצעות ביוטכנולוגיה וננוטכנולוגיה? כיצד המעבר לעולם אינטרנטי משפיע על גלובליזציה, על החינוך, ועל החיים החברתיים המודרניים? מה תפקידה של חשיבה אסטטית במדע ובטכנולוגיה? כיצד פילוסופיות סביבתיות מתכתבות עם הגות דתית? כיצד אידיאולוגיות מוסוות חודרות בחשאי אל תוך הליבה של תיאוריות מדעיות?

לצד השאלות היותר תיאורטיות, העיסוק במדע ובטכנולוגיה גם מעלה שאלות פרקטיות מאד: האם צריכים חוקרים להימנע משיבוט בני-אדם? מהפרכת חיידקים ונגיפים לכלי-נשק? מהפרטה של מאגרי זרעים ויבולי מזון? מפיתוח טכנולוגיות הפוגעות בסביבה? האם התקשורת ה"וירטואלית" עם זרים, דרך מסך ומקלדת, יוצרת משמעות אחרת של מושג הפרט, הקהילה, והלאום, ומהם השלכות? מהם השלכות החברתיות של תורת האבולוציה? ההשלכות הפוליטיות של העידן הדיגיטלי? ההשלכות הסביבתיות של מסחור ידע מדעי? כיצד יש להגדיר את מקומם של "מומחים" בפוליטיקה החברתית וכיצד יש לראות תהליכים אלו בהיבט היסטורי?

המדע והטכנולוגיה שלובים בכל מוסדות החברה. בתי ספר בוחנים ילדים "באופן מדעי", ממיינים אותם "באופן מדעי" ומקווים ללמדם יותר "באופן מדעי" בעזרת המחשב. בתי משפט מוצאים עצמם תלויים יותר ויותר בעדים מומחים מתחומי המדע השונים, המתחרים זה בזה על גילוי ה"אמת" שמאחורי הראיות השנויות במחלוקת. מנהיגים דתיים נאבקים להתאים את עצמם לממצאים האחרונים היוצאים ממעבדות המחקר, ממצאים שלעתים קרובות סותרים בבירור עקרונות דתיים מסורתיים. ממשלות מבקשות את עזרת המדענים בקביעת מדיניות, ובה-בשעה מנסות להתערב בעדיפויות המחקר של המדענים עצמם. וגם האמנות מתעדת את חשיבות הטכנולוגיה

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ט
והמדע בחברתנו, החל מסרטים (התלויים כיום במחשבים כדי ליצור חזיונות שלעולם לא ניתן היה לייצרם אחרת)
ועד למוסיקה אלקטרונית ומדע בדיוני.

התוכנית למדע, טכנולוגיה וחברה מזמינה אתכם ליטול חלק בהרפתקה אינטלקטואלית בחזית הידע האקדמי.
לימוד בתוכניתנו דורש הקפדה מדעית לצד יצירתיות, מנקודת ראות בין תחומית המשלבת מקצועות שונים:
היסטוריה, פילוסופיה, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה, ביקורת הספרות, ביקורת התרבות, ותחומים מדעיים ספציפיים.
הסטודנטים רוכשים כלים הנחוצים להבנת הטכנולוגיה, המדע והרפואה מפרספקטיבה רחבה וביקורתית. הגישה
בתוכנית מבטאת הערכה ביקורתית להישגי המדע בימינו ולהיסטוריה הענפה מהם צמחו, יחד עם מודעות לדרכים
הסבוכות, רבות-הפנים, והטרנספורמטיביות שבהן משפיעים זה על זה המדע, הטכנולוגיה והחברה.

תנאי קבלה

הלימודים המוצעים בתוכנית פתוחים בפני מועמדים מצטיינים בעלי הישגים אקדמיים בולטים. יחד עם זאת,
יתקבלו גם מועמדים מבטיחים בעלי רקע חוץ אקדמי עשיר ומגוון. בכל מקרה, יינתן משקל גם לתרומתם
הפוטנציאלית של המועמד או המועמדת לשיח ושיח האינטלקטואלי בקרב חברי התוכנית בפרט ובחברה
הישראלית בכלל.

המועמדים לתוכנית יעברו ראיון אישי.

מבנה תכנית הלימודים

הלימודים בתוכנית הם לתואר שני ושלישי בלבד וכוללים 8 ש"ש של לימודים בקורסי ליבה ועוד 12 ש"ש של קורסי
בחירה וסמינריונים מתקדמים. סה"כ 20 ש"ש. קורסי הליבה כוללים קורס שנתי בהיסטוריה של המדעים, קורס
שנתי בפילוסופיה של המדעים, וקורס ייעודי במדע טכנולוגיה וחברה. תיאור הקורסים הללו, וקורסי הבחירה
השונים, ניתן למצוא באתר התוכנית www/sts-biu.org

מועמדים יכולים ללמוד בתוכנית באחד מהמסלולים הבאים:

לימודים לתואר שני (M.A.) במסלול הכולל כתיבת עבודת גמר (מסלול א')

הלימודים לתואר מוסמך (M.A.) המתקיימים בתוכנית הינם במסלול המחקרי בלבד. הלימודים במסלול זה
כוללים מילוי החובות בקורסים בהיקף של 20 ש"ש (בכלל זה כתיבת שתי עבודות סמינריוניות), ביצוע מחקר
וכתיבת עבודת גמר (תזה). בנוסף, בשל האופי המיוחד של הלימודים בתוכנית בין תחומית, נדרשים מרבית
הסטודנטים ללימודי השלמה, שיקבעו על בסיס אישי. לימודי ההשלמה נלמדים בנוסף לדרישות האחרות
לתואר, ויכללו קורסים הניתנים במסגרת דיסציפלינות שאינן מתחום התמחותו הקודם של הסטודנט.

לימודים לתואר שלישי (Ph. D.) במסלול המשולב

סטודנטים שהחלו את לימודיהם בתוכנית במסלול הלימודים לתואר מוסמך (M.A.), ועומדים בתנאים

דרישות המחלקה לשנת הלימודים התשע"ט
המתאימים כמפורט בתקנון, יוכלו להשלים את התואר השלישי במסגרת המסלול המשולב.
חובות הלימודים של תלמידי המסלול המשולב זהות לאלה של תלמידי תואר שני בתוכנית. עם זאת,
סטודנטים במסלול המשולב אינם נדרשים להגיש עבודת גמר כשאר תלמידי המוסמך, ובמקום זאת הם
מתבקשים להגיש הצעת מחקר בה תוצג תכנית מחקר מפורטת לעבודת הדוקטור.
המעבר למסלול המשולב מותנה בתהליך מיון פנימי הנערך בתוכנית ובאישור הוועדה האקדמית.

לימודים לתואר שלישי (Ph. D.) במסלול רגיל

הלימודים לתואר שלישי במסלול זה כוללים מילוי החובות בקורסים בהיקף של 20 ש"ש ובכלל זה כתיבת
שתי עבודות סמינריוניות (דרישות אלה לא יחולו על סטודנטים שסיימו תואר מוסמך מחקרי בתחום). כמו כן
נדרש כל תלמיד לבצע מחקר ולכתוב דיסרטציה (עבודת דוקטור).

ידיעת שפות

אנגלית לתואר השני.
(פרטים על מבחני המיון, רמות הקורסים שייקבעו והקריטריונים למתן פטור לזכאים – ראה בפרק המבוא).

הוראות לכתיבת עבודת הגמר

ראה תקנון הוועדה לתואר שני בפרק המבוא.

בחירת גמר

הבחינה תתבסס על עבודת הגמר ועל הביבליוגרפיה, ששימשה בסיס לעבודת המחקר.

לימודי יהדות

על פי הדרישות הכלליות לתואר השני (ראה בפרק המבוא).

לקבלת פרטים נוספים ניתן לפנות לטלפון 03-5317756

**e-mail: oren.harman@gmail.com
<http://www.sts-biu.org>**